

SANDEFJORD
KOMMUNE

I BARNEHAGEN SAMMEN

Informasjon til foreldre med barn i barnehage i
Sandefjord

POLSK

Denne brosjyren er utarbeidet i Sandefjord kommune gjennom prosjektet «I BARNEHAGEN SAMMEN». Prosjektet er finansiert av Utdanningsdirektoratet og har som mål å øke andelen minoritetsspråklige barn som går i barnehage.

Takk til prosjektgruppa for gode diskusjoner om hvilke temaer som burde være med.

Tusen takk til styrerne i Elverhøy barnehage, Barnas Have (sentrum), Prestekragen / Krokusen barnehage og Bugården / Kapteinløkka barnehage for grundig gjennomlesning og gode innspill.

Sandefjord, august 2020

Tove C. Kittelsen (prosjektleder)

RAZEM W PRZEDSZKOLU

Informacje dla rodziców dzieci uczęszczających do przedszkola w Sandefjord

Niniejsze informacje są przeznaczone dla rodziców dzieci, które uczęszczają do gminnego lub prywatnego przedszkola. Opisujemy ramy pracy przedszkola, nasze wartości, a także organizację i treść naszej działalności. Ponadto w dokumencie ujmujemy w pewnym zakresie nasze codzienne procedury i plan roczny placówki. Pragniemy także przekazać ważną rolę społeczną, jaką pełni przedszkole, które zarówno przygotowuje dzieci do nauki w szkole, a także stanowi przestrzeń integracji. Ponadto podkreślamy istotność relacji pomiędzy przedszkolem i domem.

Około 92 procent wszystkich dzieci w Norwegii chodzi w dzisiejszych czasach do przedszkola. W wielu państwach to, że dzieci chodzą do przedszkola nie jest normą. Przedszkola w różnych państwach mogą się ponadto w pewnym stopniu różnić w wielu obszarach. To, co uważa się za dobrą opiekę i wychowanie może być uwarunkowane kulturowo. Ponadto oczekiwania społeczne wobec rodziców i dzieci są rozmaite w różnych państwach.

Niniejsza broszura została stworzona specjalnie dla rodziców należących do mniejszości językowych i opisuje ogólne cechy norweskich przedszkoli, a także przedszkola w Sandefjord. Pragniemy wyjaśnić niektóre oczekiwania i przyczynić się do wzmocnienia współpracy między rodzicami i przedszkolem.

1. RAMY PRACY I WARTOŚCI PRZEDSZKOLA

Ustawa przedszkolna (patrz link 1 na końcu dokumentu) została ustanowiona przez Parlament Królestwa Norwegii (Stortinget), określa ona treść pracy i zadania wszystkich przedszkoli w Norwegii. Zarówno gminne, jak i prywatne przedszkola obejmują takie same przepisy. W § 1 ustawy przedszkolnej zawarto wyczerpujący opis głównego zadania przedszkola:

„Przedszkole, we współpracy z rodziną dziecka, a także z jej zrozumieniem, musi spełniać potrzeby dziecka dotyczące opieki i zabawy, jak również promować naukę i edukację, które stanowią podstawę wielokierunkowego rozwoju dziecka”.

Krajowy Plan Ramowy dla przedszkola (link 2) określa w sposób bardziej konkretny treść pracy przedszkola i jego zadania. W planie podaje się, że praca przedszkola musi opierać się na następujących wartościach: demokracja, różnorodność i wzajemny szacunek, równouprawnienie i równowartość, możliwości do utrzymania rozwój, nauka radzenia sobie w życiu i zdrowie.

W Planie Ramowym określono również dziedziny zawarte w aktywnościach i planach przedszkola:

- Komunikacja, język i rozumienie tekstu
- Ciało, ruch, żywność i zdrowie
- Sztuka, kultura i kreatywność

- Przyroda, środowisko i technologia
- Liczby, przestrzeń i kształty
- Etyka, religia i filozofia
- Bliskie środowisko i społeczność

Przedszkola mają także własne statuty, w których, między innymi, określa się zasady związane z rekrutacją, opłatami i możliwościami rodziców dotyczącymi współdecydowania. Statuty stanowią umowę pomiędzy przedszkolem i rodzicami, przeczytanie i zrozumienie ich jest ważne.

Ponadto przedszkola opracowują każdego roku własny plan roczny, który jest najważniejszym dokumentem pedagogicznym. Plan roczny stanowi narzędzie pracy przedszkola, po zapoznaniu się z nim rodzice wiedzą co będzie działać się w przedszkolu na przestrzeni roku. Ponadto przedszkola mogą opracowywać plany okresowe i projekty.

2. ROLA SPOŁECZNA PRZEDSZKOLA

Uczęszczanie do przedszkola nie jest obowiązkowe, jednak przedszkole uważane jest za pierwszy etap edukacji. Około 92 procent wszystkich dzieci w Norwegii chodzi przez dłuższy lub krótszy okres do przedszkola. Odsetek dzieci należących do mniejszości językowych, uczęszczających do przedszkoli, jest nieco niższy i wynosi około 82 procent, jednak z roku na rok ta liczba rośnie. Badania wykazują, że dzieci należące do mniejszości językowych, które chodziły do przedszkola, radzą sobie lepiej w szkole, niż te, które nie mają takiego doświadczenia.

Dla dzieci, których językiem ojczystym nie jest norweski szczególne znaczenie może mieć chodzenie do przedszkola przez kilka lat. W ten sposób dziecko może nauczyć się dobrze języka norweskiego zanim zacznie naukę w szkole, a jednocześnie uczyć się w domu języka ojczystego. Dzieci mogą się uczyć kilku języków jednocześnie. Taki zwyczaj panuje w wielu częściach świata. Ważne jest to, żeby rodzice rozmawiali z dzieckiem w języku ojczystym, jednak zarówno w domu, jak i w przedszkolu dziecko powinno być wspierane w nauce wielu języków jednocześnie. Przedszkola mają odpowiednie kompetencje do prowadzenia rozwoju językowego dziecka. Muszą wspierać dziecko w posługiwaniu się jego językiem ojczystym i jednocześnie aktywnie pracować nad rozwijaniem umiejętności dziecka związanych z posługiwaniem się językiem norweskim.

Przedszkola stwarzają dobrą podstawę do dalszej nauki wszystkich dzieci w szkole. W społeczeństwie norweskim bardzo ważne jest uzyskanie edukacji, w większości zawodów wymagane jest ukończenie przynajmniej 10 letniej szkoły podstawowej. Celem jest to, aby umożliwić wszystkim ukończenie przynajmniej szkoły średniej.

Przedszkola stanowią dla dzieci bezpieczne przestrzenie do zabawy, rozwoju i odkrywania świata. Wspólne doświadczenia, wyzwania i przeżycia dzieci w przedszkolu prowadzą do zawierania przyjaźni i tworzenia sieci społecznych, które często mają duże znaczenie w przyszłości. Wielu rodziców także tworzy sieć społeczną dzięki przedszkolom.

Przedszkole jest minispółnością, w której spotykają się różne dzieci, rodzice i pracownicy i gdzie różnorodność uważana jest za zasób. Prywatne i gminne przedszkola w Sandefjord

opracowały wspólne „Standardy dotyczące równowartości i dostosowanej oferty przedszkolnej” (link 3). W dokumencie określono sposób, w jaki wszystkie dzieci i rodziny muszą być równo traktowane i uczestniczyć we wspólnocie przedszkola na podstawie własnych zdolności i potrzeb, a także z możliwością wpływania na wspólnotę.

Wszystkie przedszkola w Norwegii mają wspólną podstawę wartości, którą opisano w Planie Ramowym. Między innymi przedszkola muszą przyczyniać się do krzewienia wśród dzieci wartości i norm demokratycznych, które stanowią na dzień dzisiejszy podstawę funkcjonowania społeczeństwa. Ponadto przedszkola muszą promować różnorodność i wzajemny szacunek poprzez pokazywanie, że istnieją różne sposoby myślenia i życia. Przedszkola muszą ponadto promować równouprawnienie i równowartość niezależnie od między innymi płci, sprawności, orientacji seksualnej, pochodzenia etnicznego, statusu społecznego, języka i religii. Ponadto placówki mają ważne zadanie dotyczące możliwego do utrzymania rozwoju: przedszkole musi przyczyniać się do tego, aby dziecko dbało o przyrodę, biorąc pod uwagę zarówno dzień dzisiejszy, jak i los kolejnych pokoleń. Radzenie sobie w życiu i zdrowie to kwestie, które również winny stanowić podstawę wartości głoszonych przez przedszkole. Oznacza to między innymi, że dzieci muszą odczuwać zadowolenie, radość życia, mieć poczucie, że dają sobie radę, a także znać swoją wartość. Przedszkole musi być miejscem bezpiecznym, musi zachęcać do wspólnoty i przyjaźni, a także zapobiegać mobbingowi.

3. ROZPOCZĘCIE I ADAPTACJA

Przedszkola w Sandefjord kładą silny nacisk na to, aby początek przygody dziecka z przedszkolem był dobry i bezpieczny, zarówno dla samych dzieci, jak i dla dorosłych. Opracowano broszurę na temat rozpoczęcia uczęszczania do przedszkola i adaptacji, którą przetłumaczono na kilka języków (link 4). Zawarto w niej między innymi następujące informacje:

„Wszystkie dzieci i ich opiekunowie muszą otrzymać wyczerpujące informacje dotyczące przedszkola, rodzinie przydzielona zostaje osoba do kontaktu, która opiekuje się poszczególnymi dziećmi. Każde dziecko musi zostać dostrzeżone i wysłuchane, a treść pracy przedszkola musi zostać dostosowana do potrzeb poszczególnych dzieci”.

Wiele przedszkoli zaprasza do odwiedzin przed rozpoczęciem uczęszczania do placówki w celu poznania miejsca i uzyskania wyczerpujących informacji. W chwili rozpoczęcia przez dziecko uczęszczania do przedszkola zostaną Państwo zaproszeni na rozmowę początkową. Przedszkole chce zapoznać się z informacjami na temat dziecka dotyczącymi jego rozwoju i potrzeb w celu zapewnienia mu możliwie najlepszej opieki podczas jego pobytu w placówce.

W pierwszym okresie uczęszczania dziecka do przedszkola rodzice muszą przebywać w placówce wraz z dzieckiem. Czas trwania adaptacji potrzebny dziecku to kwestia indywidualna. Niektórym dzieciom wystarczą trzy dni, inne potrzebują trzech tygodni. Każda rodzina może przeznaczyć na adaptację tyle czasu, ile uważa za konieczne, aby poczuć się pewnie.

4. DZIEŃ W PRZEDSZKOLU

W chwili rozpoczęcia uczęszczania do przedszkola otrzymają Państwo informacje dotyczące rytmu dziennego placówki i jej procedur. Większość przedszkoli czynna jest od poniedziałku do piątku od godziny 07:00 do godziny 16:30, jednak należy to sprawdzić w placówce, do której chodzi dziecko. To rodzice decydują o której godzinie dziecko zostanie przyprawione do przedszkola i z niego odebrane, jednak dla dziecka dobrze byłoby, aby miało ustalony rytm dnia, jak również, aby uczestniczyło w aktywnościach prowadzonych przez przedszkole wraz z pozostałymi. Większość przedszkoli życzy sobie, aby dzieci były przyprawione najpóźniej o godzinie 09:30. W momencie przyprawienia dziecka do placówki, a także w chwili odbioru należy skontaktować się z jej pracownikiem. Jeżeli danego dnia dziecko pozostaje w domu należy o tym powiadomić przedszkole, konieczne jest także poinformowanie o tym, że dziecko ma zostać odebrane przez inną osobę, niż zazwyczaj.

Chore dzieci nie mogą przebywać w przedszkolu. Jeżeli dziecko wymiotuje lub ma biegunkę musi pozostać w domu przynajmniej przez 48 godzin od wystąpienia ostatnich objawów. Dzieci nie mogą przebywać w przedszkolu jeśli mają gorączkę lub jeśli potrzebują podania paracetamolu. Ważne jest także to, aby dzieci, u których występuje silny kaszel lub objawy ze strony dróg oddechowych, pozostały w domu. Istnieją krajowe wytyczne określające sytuacje, w których dzieci muszą pozostać w domu ([link 5](#)). O szczegółowe informacje nat en temat należy poprosić przedszkole. Jeżeli dziecko zachoruje w ciągu dnia placówka natychmiast skontaktuje się z Państwem.

W przedszkolach z zasady opłaca się wyżywienie (koszty). Stawka jest różna w zależności od placówki i tego, jakie oferuje ona posiłki. W większości przedszkoli dzieci przynoszą także jedzenie z domu. Przedszkola stawiają na zdrową dietę, z dużą zawartością warzyw i owoców i małą zawartością cukru. Placówki biorą pod uwagę alergie dzieci oraz ich indywidualne potrzeby dotyczące wyżywienia, ważne jest powiadomienie o tym placówki w chwili rozpoczęcia uczęszczania do przedszkola.

W ciągu dnia w przedszkolu odbywa się wiele aktywności prowadzonych zarówno w dużych, jak i małych grupach, tak pod dachem, jak i na dworze. Dzieci spędzają wiele czasu poza murami placówki i ma to miejsce przez cały rok. Uważa się, że dużą wartość mają aktywności na świeżym powietrzu, co jest niezależne od pogody i temperatury, ani od tego, czy dzieci ubrudzą się podczas niektórych zabaw na dworze. To ([link 6](#)). W chwili rozpoczęcia uczęszczania do placówki przedszkole udzieli rodzicom informacji dotyczących ubrać i sprzętu, których dziecko potrzebuje. Bardzo częste jest to, że dziecko przejmuje ubrania po starszym rodzeństwie i przyjaciółach, a także iż rodzice kupują używane rzeczy.

Wewnątrz przedszkola także dzieje się wiele interesujących rzeczy, między innymi rysowanie i inne aktywności kreatywne, czytanie na głos, słuchanie muzyki i rozmaite zabawy. W przedszkolu dzieci mają bardzo dużo czasu na zabawę. Zabawy mogą być sterowane przez dorosłych lub też dzieci mogą organizować je samodzielnie, przy wsparciu dorosłych jeżeli jest taka potrzeba. Prawo dzieci do zabawy opisuje konwencja ONZ o prawach dziecka ([link 7](#)). Nauka poprzez zabawę to ważny aspekt jeśli chodzi o zasady panujące w norweskich przedszkolach. Poprzez zabawę, która odbywa się zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz, dzieci rozwijają swoje zdolności umiejętności językowe. Ponadto zabawa daje wiedzę, zarówno na temat przyrody, jak i środowiska, technologii, liczb, objętości i kształtów. Ponadto w przedszkolu

dzieci rozwijają swoje zdolności społeczne. Oznacza to, że na przykład uczą się opiekować się innymi, dzielić, słuchać innych i znajdować swoje miejsce w grupie.

Dzieci, które w ciągu dnia przedszkolnego muszą spać, z zasady śpią na zewnątrz, w wózku. Uważamy, że dzieciom dobrze robi świeże powietrze i dobrze śpią na dworze. W przedszkolach znajdują się dostosowane do tego celu obszary, które są zadaszone, a także, ewentualnie, mają ściany. Opracowano szczegółowe procedury dotyczące opieki nad dziećmi podczas snu. Dzieci muszą mieć wózek, kołdrę i pozostałe przedmioty, które są im niezbędne do spania na dworze. Rodzice muszą sami regularnie pracować pościel. Jeżeli dziecko ma spać wewnątrz przedszkola należy to ustalić z placówką.

5. ROK PRZEDSZKOLNY

Aktywności prowadzone w przedszkolu są w dużym stopniu zależne od pór roku i kalendarza. Zimą dzieci mogą bawić się na śniegu lub na zbiornikach wodnych, wiosną możemy wspólnie obserwować to, co rośnie o tej porze roku, latem możliwe są kąpiele. Ponadto, w międzyczasie, przedszkola odwiedzają parki, gospodarstwa rolne, muzea i inne miejsca. Poprzez wykonywanie wszystkich tych czynności przedszkola pracują na rozmaite sposoby nad obszarami opisanymi w Planie Ramowym.

Przedszkole przygotowuje obchody rozmaitych świąt i uroczystości, które są powszechne w Norwegii, na przykład Wielkanoc, 17 maja i Boże Narodzenie. Ponadto zazwyczaj świętuje się także narodowy dzień Samów, tj. 6 lutego, jak również Dzień Świętej Łucji, 13 grudnia. Poza tym obchodzone są liczne święta i rocznice narodowe, np. karnawał, Dzień Narodów Zjednoczonych i dzień języka ojczystego.

W Planie Ramowym stwierdza się: „Pracownicy placówki muszą przekazać dzieciom wiedzę na temat rocznic, świąt i tradycji, a także chrześcijańskiego dziedzictwa kulturowego, jak również pozostałych światopoglądów, reprezentowanych w przedszkolu, ich kultywowania i obchodów.” W wielu przedszkolach obchodzi się na przykład hinduistyczne święto Diwali, kurdyjskie święto Newroz, czy islamskie święto Id Al Fitr. Nie oznacza to, że przedszkole musi prowadzić edukację religijną, musi jedynie zaznaczać istnienie zarówno świąt chrześcijańskich, jak i innych. Dzieci muszą czuć, że ich tożsamość jest potwierdzana i że są uwzględniane jako część całości. Jednocześnie przedszkole musi przyczyniać się do rozwoju tolerancji u dzieci oraz uczyć je szacunku do innych.

Przedszkole obchodzi także urodziny dzieci, na przykład poprzez śpiewanie, przygotowanie korony, czy dmuchanie balonów. Zachęcamy do rozmowy z przedszkolem na ten temat.

6. PRACOWNICY PRZEDSZKOLA

Wszystkie przedszkola mają zarządcę (dyrektora), nauczycieli, pracowników wyspecjalizowanych i asystentów. Przedszkola dzielą się na działy i sekcje, w niektórych z nich przebywają małe dzieci (od 0 do 3 lat), a w niektórych większe (od 3 do 5 lat). Minimalny skład personelu przedszkolnego jest określony ustawowo. W oddziałach dla małych dzieci musi być zatrudniony przynajmniej jeden pedagog prowadzący na 7 dzieci. Ponadto na troje dzieci musi

przypadać przynajmniej 1 pracownik. W oddziałach, w których są większe dzieci musi być zatrudniony przynajmniej jeden pedagog prowadzący na 14 dzieci i przynajmniej 1 pracownik na 6 dzieci.

W przedszkolach zatrudnieni są kompetentni, wykształceni pracownicy, którzy mają wiedzę dotyczącą fizycznego i psychicznego rozwoju dzieci, jak również ich rozwoju dotyczącego języka oraz zdolności społecznych. Dobrze byłoby gdyby pracownicy przedszkola mogli stanowić źródło informacji i być doradcami we wczesnych latach życia dzieci, kiedy zajdzie taka potrzeba.

Wszystkich pracowników przedszkola obejmuje obowiązek zachowania poufności. Oznacza to, że informacje dotyczące rodziców i dzieci nie są udostępniane osobom postronnym. Pracownicy muszą także przedłożyć zatwierdzone zaświadczenie od policji przed rozpoczęciem pracy w placówce.

7. WSPÓŁPRACA MIĘDZY RODZICAMI A PRZEDSZKOLEM

Relacje z matką, ojcem czy też innymi opiekunami są dla dziecka najważniejsze, także kiedy uczęszcza ono do przedszkola. Przedszkole musi ściśle współpracować z rodziną dziecka, a współpraca ta musi opierać się na wzajemnej otwartości i zaufaniu. Norweskie przedszkola różnią się od innych przedszkoli w wielu innych państwach jeśli chodzi o ścisłą współpracę z rodzicami. Pracownicy i rodzice są współodpowiedzialni za omawianie ze sobą różnych kwestii, zarówno podczas codziennego kontaktu, jak i podczas rozmów i spotkań. Większość przedszkoli korzysta z komunikacji cyfrowej (e-mail, aplikacja SPOR). Większość tej komunikacji odbywa się po norwesku, ważne jest to, aby w razie niezrozumienia zadawali Państwo pytania.

Rodzice są w ciągu roku zapraszani na przynajmniej dwie rozmowy, podczas których spotykają się z pedagogiem prowadzącym i rozmawiają o dziecku i przedszkolu. Pozostali pracownicy wyspecjalizowani mogą zostać zaproszeni na takie spotkanie po ustaleniu tego z Państwem. Ważne jest to, aby poprosili Państwo o udział tłumacza w spotkaniu jeżeli istnieje taka potrzeba. Przedszkole może także samo stwierdzić, że obecność tłumacza jest konieczna w celu przekazania informacji w sposób rzetelny.

Ponadto przedszkole zaprasza rodziców na jedno lub kilka zebrań w ciągu roku. Oczekuje się, że rodzice stawią się na spotkanie, a także, że spotkanie będzie dla nich zarówno interesującym, jak i przyjemnym doświadczeniem. Na zebraniach można zadawać pytania dotyczące kwestii, które interesują rodziców. Można także poznać rodziców innych dzieci. Wiele przedszkoli zaprasza także na przykład na śniadanie wielkanocne, letnie festyny oraz inne okazje.

Rodzice wszystkich dzieci w przedszkolu stanowią wspólnie Radę Rodziców. Rada Rodziców musi współpracować z pracownikami przedszkola, a także wybrać swoich przedstawicieli do Komitetu Rodzicielskiego (FAU, Foreldrenes arbeidsutvalg) i Komisji Współpracy (SU, Samarbeidsutvalget). Także to, że rodzice mają duży wpływ na decyzje podejmowane w przedszkolu odróżnia placówki norweskie od placówek w wielu innych państwach.

Komitet Rodzicielski składa się z opiekunów dzieci z każdego oddziału i, poza innymi formami współpracy z przedszkolem, może organizować na przykład spotkania towarzyskie dla dzieci,

rodzin i pracowników. Grupa ta winna zajmować się sprawami dotyczącymi treści pracy przedszkola, współpracy z rodzicami, a także planu rocznego.

8. WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI

Przedszkola współpracują z wieloma instytucjami specjalistycznymi, takimi jak PPT (poradnia pedagogiczno-psychologiczna), Centrum ds. Rodziny i Urzędem Ochrony Praw Dziecka, co ma na celu zapewnienie wszystkim dzieciom możliwie najlepszej oferty przedszkolnej dopasowanej do potrzeb każdego z nich. Jeżeli wspomniane instytucje wydały decyzje dotyczące wdrożenia środków w sprawie danego dziecka współpraca ta ma szczególne znaczenie, jednak zarówno przedszkole, jak i rodzice mogą korzystać z usług instytucji specjalistycznych w celu uzyskania instrukcji.

Jeżeli przedszkole ma obawy związane z sytuacją opiekuńczą dziecka w jego domu, na przykład w odniesieniu do żywienia, zdrowia, czy higieny, ma ono obowiązek przekazania powiadomienia o tym Urzędowi Ochrony Praw Dziecka. Urząd Ochrony Praw Dziecka zdecyduje czy sprawa winna być szczegółowo zbadana. To samo dotyczy sytuacji, w której przedszkole obawia się, że dziecko doświadcza przemocy psychicznej lub fizycznej lub też jest wykorzystywane seksualnie.

W § 104 Konstytucji (link 8) podkreśla się, że „przy czynach i decyzjach, które dotyczą dzieci podstawowym czynnikiem, który należy wziąć pod uwagę jest dobro dziecka”. W Konstytucji stwierdza się także, iż „Władze państwa muszą umożliwić dziecku rozwój, w tym także zabezpieczyć jego potrzeby finansowe, społeczne i zdrowotne, najlepiej w ramach jego własnej rodziny”.

9. PRZEJŚCIE DO SZKOŁY

Kiedy dziecku przyznane zostaje miejsce w przedszkolu ma ono do niego prawo aż do rozpoczęcia nauki w szkole, o ile miejsce nie zostanie wypowiedziane przez rodziców. Najstarsze dzieci w przedszkolu nazywa się „zerówkowiczami” („skolestartere”). Przedszkole dba o przekazanie im wiedzy, a także pomaga w pokonaniu odpowiednich wyzwań, co daje im dobrą podstawę do rozpoczęcia nauki w szkole.

Zanim dziecko zakończy uczęszczanie do przedszkola placówka wypełnia formularz przejścia dziecka z przedszkola do szkoły, który zostaje przekazany do szkoły, do której dziecko będzie chodziło. W formularzu znajdują się informacje, które szkoła chce znać w celu możliwie najlepszego dopasowania nauczania. Formularz przesyłany jest do szkoły za zgodą rodziców, opisuje on punkt, w którym znajduje się dziecko przed rozpoczęciem nauki w szkole.

10. SZCZEGÓLNE INFORMACJE

Szczegółowe informacje znaleźć można w statutach i planach pracy przedszkoli. Mogą Państwo także poprosić o informacje pracowników przedszkoli.

Na podanych poniżej stronach internetowych znaleźć można informacje i teksty sporządzone w wielu językach:

Język ojczysty: <https://www.morsmal.no/no/>

Materiały w wielu językach: <https://www.morsmal.no/no/tospraklig-materiell>

Dzieci z rodzi wielojęzycznych: <https://www.morsmal.no/no/foreldresamarbeid/veiledning-til-foreldre/5135-informasjonsheftet-barn-i-flerspraklige-familier>

Biblioteka wielojęzyczna: <https://dfb.nb.no/>

11. ODNIESIENIA

1) Ustawa przedszkolna (w języku norweskim): <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

2) Plan Ramowy (w języku norweskim): <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

3) Gmina Sandefjord: Standardy dotyczące równowartości i dostosowanej oferty przedszkolnej (w języku norweskim): <https://www.sandefjord.kommune.no/globalassets/oppvekst-og-kunnskap/ok-dokumenter/barnehagemyndigheten/standard-for-et-likeverdige-og-tilrettelagte-barnehetilbud-i-sandefjord-kommune.pdf>

4) Gmina Sandefjord: Rozpoczęcie uczęszczania do przedszkola i adaptacja (w wielu językach). <https://www.sandefjord.kommune.no/Skole-og-barnehage/Barnehage/information-in-other-languages/>

5) Instytut Zdrowia Publicznego: Kiedy dziecko musi zostać w domu i nie może przyjść do przedszkola? (w języku norweskim): <https://www.fhi.no/sv/barnehage/nar-ma-barnet-vare-hjemme-fra-barne/#naar-skal-barna-vaere-hjemme-fra-barnehagen>

6) Odpowiednia odzież dla dzieci w okresie zimowym (w wielu językach): <https://morsmal.no/no/foreldre-norsk/2382-kle-barna-riktig-i-vinterkulda>

7) Konwencja ONZ o prawach dziecka (w języku norweskim) <https://barneombudet.no/forvoksne/barnekonvensjonen/ hele-barnekonvensjonen/>

8) Konstytucja: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn> (§104 o dobru dziecka)